

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 288/05-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť V. P., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. J. S., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Okresného súdu Prievidza vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 128/96 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2005 doručená sťažnosť V. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho

základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 128/96.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že žalobou doručенou okresnému súdu 24. júna 1996 uplatnil voči S. p., a. s., nárok na plnenie zo zákonného poistenia osobného motorového vozidla. Okresný súd jeho žalobu rozsudkom sp. zn. 5 C 128/96 z 21. januára 1999 zamietol. Proti prvostupňovému rozsudku podal sťažovateľ 17. marca 1999 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 17 Co 203/99 z 3. júna 1999 tak, že napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Okresný súd po vrátení veci z odvolacieho súdu opäť meritórne rozhodol až o takmer šesť rokov, a to rozsudkom sp. zn. 5 C 128/96 z 28. februára 2005. Sťažovateľ znovu podal proti prvostupňovému rozsudku odvolanie z dôvodu, že podľa jeho názoru okresný súd „... nerozhodol v zmysle vykonaných dôkazných prostriedkov...“. Sťažovateľ tvrdí, že hoci ide o jednoduchý prípad „*Súdny spor trvá bezmála desať rokov*“.

V opísanom priebehu konania v jeho právnej veci vidí sťažovateľ porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Okrem vyslovenia porušenia označených práv požaduje sťažovateľ aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 60 000 Sk, čo odôvodňuje tým, že v jeho „... prípade ide o závažné porušenie ľudských práv s nepriaznivým následkom, s úplnou právnou neistotou a úplnou stratou dôvery k všeobecným súdnym orgánom...“.

Zároveň sťažovateľ v sťažnosti žiadal, aby mu bola s poukazom na ustanovenie § 36 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného

súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) priznaná úhrada trov konania vo výške 5 302 Sk.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav,

ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05).

Za zjavne neopodstatnenú je preto možné považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 70/00, I. ÚS 56/03, IV. ÚS 59/03).

V rámci prípravy na predbežné prerokovanie sťažnosti ústavný súd požiadal krajský súd o informáciu o stave odvolacieho konania vo veci okresného súdu sp. zn. 5 C 128/96, pričom z informácie, ktorá mu bola poskytnutá, vyplýva, že krajský súd na pojednávaní uskutočnenom 29. novembra 2005 rozsudkom sp. zn. 4 Co 108/05 potvrdil v celom rozsahu odvolaním napadnutý prvostupňový rozsudok.

Ústavný súd zároveň poukazuje na to, že v sťažnosti je výrazne oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Konanie pred ústavným súdom je navyše ovládané princípom dispozitívnosti, ktorý vylučuje, aby ústavný súd zapájal do konania o sťažnosti iný všeobecný súd bez výslovného návrhu sťažovateľa.

Týmito pravidlami sa ústavný súd riadil aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa. V danom prípade to znamenalo, že ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť iba z hľadiska možného porušenia označených práv sťažovateľa okresným súdom, t. j. v rozsahu korešpondujúcom s návrhom na rozhodnutie vo veci samej (petitom).

1. K namietanému porušeniu práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne (...) prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom (...).

Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ namieta v konaní pred ústavným súdom porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru na základe toho, že okresný súd koná v napadnutom konaní so zbytočnými priet'ahmi, a zároveň poukazuje aj na neprimeranú dĺžku predmetného konania. Skutkovým stavom, v ktorom vidí sťažovateľ porušenie uvedených práv, je teda neprimeraná dĺžka konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 5 C 128/96 a jeho nečinnosť, resp. neefektívna činnosť v rámci tohto konania.

V systematike ústavy aj dohovoru sú však celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote [teda len jedného z aspektov „spravodlivého procesu“ (m. m. IV. ÚS 312/04)].

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti skúmal, či namietaný postup okresného súdu je v príčinnej súvislosti so základným právom na súdnu a inú právnu ochranu, resp. právom na spravodlivé súdne konanie, a dospel k záveru, že v okolnostiach prípadu tomu tak nie je.

Zo sťažnosti, ako aj z obsahu spisu je zrejmé, že okresný súd neodmietol v právnej veci sťažovateľa konať, konanie nezastavil a ani iným procesným úkonom nedal najavo, že nemieni vo veci sťažovateľa meritórne rozhodnúť, a sťažovateľ nepreukázal, že by jeho postup mohol viesť k záveru o existencii príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a možným porušením uvedených práv.

Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľ namietané porušenie označených práv odôvodnil iba poukázaním na zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s tvrdenými zbytočnými prietahmi v namietanom konaní považoval za zjavne neopodstatnenú a odmietol ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní.

Ústavný súd odmietol z tohto dôvodu sťažnosť aj v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 4 ústavy postupom okresného súdu, pretože uvedené ustanovenie je len ústavným príkazom pre zákonodarcu upraviť podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane zákonom.

2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...).

Ako už bolo uvedené, v právnej veci sťažovateľa rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C 128/96 z 28. februára 2005 a o odvolaní proti tomuto rozhodnutiu podanom sťažovateľom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Co 108/05 z 29. novembra 2005 tak, že ho potvrdil.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a po začatí konania pred ústavným súdom toto rozhodnutie okresného súdu bolo potvrdené rozhodnutím odvolacieho súdu (m. m. IV. ÚS 248/04 - uznesenie o predbežnom prerokovaní sťažnosti, IV. ÚS 46/05).

Vyhlásením prvostupňového rozsudku a jeho doručením (ako aj úkonmi, ktoré musel okresný súd vykonať v spojitosti s podaním odvolania podľa § 209 a § 210 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 1. septembra 2005) okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd nemohol vykonávať, a preto je možné posudzovať záležitosť so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty sťažovateľa skončila rozhodnutím vo veci samej pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, pričom označené rozhodnutie okresného súdu je aj právoplatným rozhodnutím, keďže podľa zistenia ústavného súdu bolo 29. novembra 2005 rozsudkom krajského súdu potvrdené ako vecne správne (m. m. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 1/05). Vo veci samej už okresný súd po doručení sťažnosti ústavnému súdu nemohol konať.

Ústavný súd v nadväznosti na to podotýka, že proti porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa sťažovateľ mohol brániť (do vynesenia rozsudku okresným súdom) podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v čase podania sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu, t. j. 27. apríla 2005, už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prieťahy v ňom, a napokon ani postup krajského súdu. Tento stav viedol ústavný súd so zreteľom na podstatu a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov k záveru, že sťažnosť podaná proti okresnému súdu je v tejto časti zjavne neopodstatnená, preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní z tohto dôvodu odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2005